

Τα ρηματικά επίθετα σε -τέος

Τα ρηματικά επίθετα σε -τέος δηλώνουν ότι **πρέπει ή είναι ανάγκη να γίνει** αυτό που σημαίνει το ρήμα από το οποίο παράγονται.

π.χ. Πάντα ἐστὶ **ποιητέα** ἡμῖν. (πρέπει να γίνουν)

π.χ. Οἱ γονεῖς **εὐεργετέοι** τοῖς παισὶν εἰσιν. (πρέπει να ευεργετηθούν)

Τα ρηματικά επίθετα σε -τέος σχηματίζουν σύνταξη:

α) Προσωπική· ἐτσι συντάσσονται ὅσα ρηματικά επίθετα σε -τέος παράγονται ἀπὸ μεταβατικά ρήματα που δέχονται αντικείμενο σε αιτιατική. Στη σύνταξη αυτή εξαιρείται το υποκείμενο που πρέπει να πάθει ὅ,τι δηλώνει το οικείο ρήμα, γι' αυτό και το ρηματικό επίθετο ἔχει παθητική σημασία:

π.χ. **Ἐθιστέον** τὸ σῶμα καὶ **γυμναστέον** (σοι) σὺν πόνοις καὶ ἰδρῶτι. [Δεῖ ἐθίζεσθαι καὶ γυμνάζεσθαι τὸ σῶμα ὑπὸ σοῦ]. (μτφρ. Πρέπει να συνηθίζει και το σώμα να γυμνάζεται ἀπὸ εσένα με κόπους και ιδρώτα.)

π.χ. Ἐορταί τινες **νομοθετητέαι** καὶ ὕμνοι **ποιητέοι** τοῖς ὑμετέροις ποιηταῖς. [Δεῖ ἑορτάς τινας νομοθετεῖσθαι καὶ ὕμνους ποιεῖσθαι ὑπὸ τῶν ὑμετέρων ποιητῶν]. (μτφρ. Πρέπει να νομοθετηθούν κάποιες γιορτές και να δημιουργηθούν ὕμνοι ἀπὸ τους δικούς σας ποιητές.)

Ἡ προσωπική σύνταξη ἔχει την ἐξῆς μορφή: **ονομαστική ρηματικού επιθέτου** (συνήθως σε θέση κατηγορουμένου) + τύπος του ρήματος **εἶμι + Υποκείμενο** σε ονομαστική + **δοτική προσωπική του ενεργούντος προσώπου**· το ἐστὶ και η δοτική προσωπική μπορεί να παραλείπονται. Σε ονομαστική τίθεται το ρηματικό επίθετο ὅταν ἔχουμε ταυτοπροσωπία, ἐνὼ στην ετεροπροσωπία τίθεται κανονικά σε αιτιατική. Στη μετάφραση ἀποδίδουμε:

- i. το υποκείμενο κανονικά σε ονομαστική
- ii. το ρηματικό επίθετο + ἐστὶ με το «πρέπει να» + το οικείο ρήμα
- iii. τη δοτική προσωπική με ποιητικό αἴτιο

π.χ. **Θεραπευτέοι** εἰσὶν οἱ θεοί. [Δεῖ θεραπεύεσθαι τοὺς θεοὺς]. (μτφρ. Πρέπει να λατρεύονται οἱ θεοί.)

β) Ἀπρόσωπη· ἐτσι συντάσσονται τὰ ρηματικά επίθετα που προέρχονται εἴτε ἀπὸ μεταβατικά εἴτε ἀπὸ ἀμετάβατα ρήματα. Στην ἀπρόσωπη σύνταξη το ρηματικό επίθετο τίθεται σε ουδέτερο γένος ενικού (σπανίως πληθυντικού) ἀριθμοῦ και ἔχει ενεργητική σημασία. Στη σύνταξη αυτή εξαιρείται η πράξη που πρέπει να γίνει:

π.χ. Φημί δὴ διχῆ **βοηθητέον** εἶναι τοῖς πράγμασιν ὑμῖν. [Δεῖ διχῆ βοηθεῖν ὑμᾶς τοῖς πράγμασιν] (μτφρ. Νομίζω λοιπὸν ὅτι πρέπει να βοηθήσετε την κατάσταση με δύο τρόπους.)

π.χ. **Ἐπιμελητέον** (ἐστὶ) ὑμῖν τῶν σωμάτων. [Δεῖ ἐπιμελεῖσθαι ὑμᾶς τῶν σωμάτων]. (μτφρ. Πρέπει να φροντίζετε τα σώματά σας.)

Ἡ ἀπρόσωπη σύνταξη ἔχει την ἐξῆς μορφή: ουδέτερο ρηματικού επιθέτου + ρ. ἐστὶ + **δοτική προσωπική του ενεργούντος προσώπου** + αντικείμενο (κατὰ τη σύνταξη του οικείου ρήματος, ἐφόσον αὐτὸ εἶναι μεταβατικό)· το ἐστὶ και η δοτική προσωπική μπορεί να παραλείπονται. Στην ἀπρόσωπη σύνταξη των ρηματικῶν επιθέτων σε -τέος δεν ὑπάρχει υποκείμενο.

Στη μετάφραση ἀποδίδουμε:

- i. τη δοτική προσωπική με υποκείμενο
- ii. το ρηματικό επίθετο + ἐστὶ με το «πρέπει να» + οικείο ρήμα
- iii. το αντικείμενο σύμφωνα με τη σύνταξη του ρήματος

π.χ. **Διαβατέον** ἐστὶν ὑμῖν τὸν ποταμόν. [Δεῖ διαβαίνειν ὑμᾶς τὸν ποταμόν]. (μτφρ. Πρέπει να διασχίσετε το ποτάμι).